

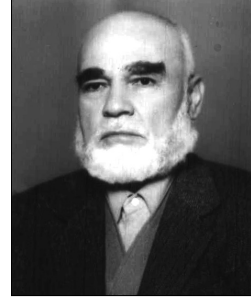
SERT SÖZLERİ GÖNÜLLERİ YUMUŞATAN VAİZ HAFIZ RIZA ÇÖLLÜOĞLU

Doğumu ve Köyünde İlk Öğrenimi

Hafız Rıza Çöllüoğlu, 1928 yılında Kızılcahamam İlçesi'nin Korkmazlar Köyü'nde dünyaya geldi. Babası Hüseyin Efendi, annesi Zeliha Hanımdır.

6 yaşında iken köyün imam-hatibi Mehmet Karataş'tan Kur'an okumayı öğrendi ve Kur'an'ı Kerim'i hatmetti.

1930'lu yıllar din eğitim ve öğretiminin çok zor şartlar altında verildiği, Arapça ezan okumanın yasak olduğu yıllardı. Bir gün köyde öğrencilerin kalfası durumunda olan İbrahim uzun yüksekçe bir yerde Arapça ezan okuyordu. O sırada bir jandarmanın geldiği görüldü. Ezan okuyan Kalfa, Türkçe-Arapça karışımı bir ezan okudu. Köy imamının dili tutuldu, öğrenciler hocaya bir zarar gelmesin diye pencerelerden kaçtılar. Fakat jandarma olayın üzerine gitmedi, uyarı ile yetindi. Bundan sonra küçük Rıza ve arkadaşları köyün imamından dini dersler alamadılar, ya da çok zor koşullar altında eğitimlerini gizli gizli sürdürdüler.

Öğrenim İçin Çamlıdere'ye Gidiş

Hafız Rıza Çöllüoğlu, dini öğrenim için Çamlıdere'ye Hafız Halil Okur'a öğrenci olmaya gitti. Bunu kendisi şöyle anlatıyor:

- Babam rençberlik yapardı. Fakir bir insandı, fakat çok çalışkandı. Biz kalabalık bir aile idik. Bizi kimseye muhtaç etmedi. Çamlıdere'de "Kel Ahmet" adı ile bilinen bir manifaturacı vardı. İyi bir insandı. Benim Çamlıdere'ye okumak için gitmeme o sebep oldu. Tabii babam da büyük maddi fedakarlık yaparak Çamlıdere'de okumamı sağladı.

Bir Cuma günü merkebe çeşitli yiyecekler koyduk, babamla yola çıktık. Çamlıdere'ye vardık. Manifaturacı Kel Ahmet bizi Halil Okur Hoca'ya götürdü. Manifaturacı Kel Ahmet, hocam Halil Okur'a "sana sesi güzel, iyi bir öğrenci getirdim" dedi. Hafız Halil Okur'da "böyle uçuyorsunuz, kaçuyorsunuz; ama sonu iyi çıkmıyor. Bir hafta deneriz. Eğer yetenek görürsek devam eder, yoksa geri gider" dedi. Ben böylece Halil Okur hocamda eğitime başladım.

1939 yılı başı idi. Çamlıdere Nahiye Müdürü ile ilköğretim müfettişi Cevat, Halil Okur Hoca için gizli din eğitimi yapması nedeniyle baskın düzenlemeye karar verirler. O sırada biz 15-20 kadar öğrenci idik. En küçük-

leri bendim. 12-13 yaşlarındaydım. Hoca Efendi baskını haber almış, Cuma namazını kıldıktan sonra bizi etrafında topladı. Bundan sonra bizleri okutamayacağını söyledi. Cemaat ve öğrencileri hıçkırarak ağladık. Öğrenciler köyelerine döndüler. Halil Efendi bana oturduğu yerden işaret ederek **“sen kal, seni Berçin ortalığına yetiştirip, göndermek için söz verdik. Seni Ziya Efendi (Ziya Tıǧlıođlu) gizlice evinde okutsun”** dedi.

Ben Hafız Ziya Efendi’de hıfza çalışmaya devam ettim. 15 sayfaya kadar geldim. Fakat o yıl bizim ailede bir takım sıkıntılı durumlar olmuş. Babam Çamlıdere’ye geldi ve Hafız Halil Okur’a **“bir-iki sene Rıza’yı okutamayacağım, köye götüreceğim”** dedi. Hocam Halil Efendi razı olmadı ise de babam beni alıp köye götürdü. Köyde hıfza çalışmayı bırakmadım, çalışmama hız verdim. Her gün 5 sayfa ezberlemek suretiyle 1939 yılı sonunda hıfzımı tamamladım. Bizim için çevre köyler halkının katılımı ile hafızlık merasimi yapıldı. O yılın kış mevsiminde Korkmazlar köyünde imamlık yaptım.

Rıza Çöllüoğlu köyünde imamlık yaparken, yöre imkanlarından yararlanarak Arapça öğrenmeye de başladı. Bir kış boyunca Yayalar Köyü hatibinde Arapça dersleri aldı.

Öğrenim İçin İstanbul’a Gidiş ve İstanbul’da Gördüğü Eğitim

Hafız Rıza Çöllüoğlu, köyünde hıfzını tamamladıktan ve kısmen Arapça öğrendikten sonra, dini eğitimini daha zengin bir eğitim muhitinde geliştirmek için İstanbul’a gitti. İstanbul’da yoğun bir dini eğitim aldı. Gerek Kur’an okuma teknikleri ve gerekse Arapça eğitiminde o yılların imkanlarına göre üst düzey dini ilimler öğreniminde İstanbul’un imkanlarından geniş çapta yararlandı. İstanbul’a gidişini ve İstanbul’da gördüğü eğitimi de kendisi şöyle anlatıyor;

- Köyümde imam iken manifaturacı Yetimin Hüseyin namı ile bilinen biri bana, **“evladım sen buradan git. Eğer burada kalırsan güzel sesinle sadece ezan okursun, yazın çift sürersin, hiçbir işe yaramazsın”** dedi. Ben de **“amca ne yapayım”** dedim, **“İstanbul’a git”** dedi. O gece nüfus kağıdımı gizlice evden aldım. Yıl 1946. Ankara’ya geldim. Ahmet Nazif Efendi isimli bir şahıs İstanbul’a benim tren biletimi aldı. Meşakkatli bir yolculuktan sonra İstanbul’a vardım. Güçlükle Nuruosmaniye Camii’ne ulaştım. Hoca Hafız Hasan Akkuş yoktu. Mahmudiye Oteli’nde kalıyorduk. Akkuş Hoca geldi, öğrencilerini caminin kayyumhanesinde okutuyordu. Beni görünce **“sen kimsin, niçin geldin buraya”** dedi. Ben de **“kendim geldim, Kızılcahamam’lıyım”** dedim. Akkuş Hoca beni öğrenci olarak kabul etmek istemedi. Cami kubbesi başıma yıkılıverdi. Fakat azimli idim. Köyüme ge-

ri dönmeyecektim. Köyde imamlık yaptığım için imamlık tecrübem vardı. “Trakya köylerinde imamlık yaparım, geçimimi sağlarım, İstanbul’da okurum, köyüme asla dönmem” diye düşünüyordum. Ali Osman Atakul hemşehrimiz de bana yardımcı oldu.

Arkadaşı ve meslektaşı Hafız Ali Osman Atakul, Rıza Çöllüoğlu’nun İstanbul’a geldiği ilk günlerdeki çok sıkıntılı durumunu şöyle anlatıyor:

- Rıza Hoca İstanbul’a 45 lira ile gelmişti. Otel parası, yeme-içme... para kısa zamanda biter diye korktu. Bana “yahu hemşehrim, şu 15 lirayı ben sana vereyim de köye dönmek zorunda kalırsam senden alırım” dedi. Ben de “yahu, biz öldük mü, yol parası benden” dedim. Böyle bir ağılık yaptım.

Hafız Rıza Çöllüoğlu, İstanbul’daki eğitim hayatını da şöyle anlatıyor:

İstanbul’da zor şartlar altında kalmaya devam ettim. Akkuş Hoca’da zamanla beni öğrenciliğe kabul etti. Kur’an’ı Kerim kıraatını Akkuş Hoca’da bitirdim. Tam iki sene de Enderun’lu İsmail Efendi’nin talim derslerine devam ettim. Fatih’den Topkapı’ya her gün gelirdim. Akkuş Hoca’da kıraatı tamamladığım halde “süphaneke” den başladım, iki senede “Fil Suresi”ne gelebildim.

Bu arada Reisü’l Kurra Hamdi Efendi’den “CEZERİ” okudum. Cezeriyi ezberledim. Daha sonra ünlü Kurra Hafız Mahmut Kuşçu hoca efendiden Cezeri karışımı tecvüt dersleri aldım. Bu derslere 80 kişi ile başlamıştık. Ancak zaman içinde bir çok öğrenci derslere devam etmediği için derslerin sonunu ancak 4 kişi ile tamamlayabildik.

Meşhur hafızlardan Trabzon’lu Haydar Efendi bir ara tedavi için İstanbul’a gelmişti. İstanbul’da kaldığı sürece ondan da “TECVİT ve TASHİH’İ HURUF” dersleri aldım. Beyazıt Camii’nde vazifeli iken hem Arapça okudum, hem de Arapça okumaya gelenlere Arapça okuttum. Daha sonra müezzinlik görevimi Fatih Camii’ne naklettirdim. Fatih Camii Baş İmamı ve Mushaflar İnceleme Kurulu Başkanı Hafız Ömer AKÖZ’den “IZHAR ve KAFİYE” dersleri okudum. Bu arada Kerkük’lü Abdullah KAZANCI hocadan “FIKİH” dersleri aldım. İstanbul’da bulunduğum sürece görevlerim dışında kalan zamanlarda hep okumakla zamanlarımı değerlendirdim.

Hafız Rıza Çöllüoğlu İstanbul’da öğrenci iken, bazı yıllar ramazan aylarında çevre illere ramazan mukabelesi okumak için gitti. 1947 yılı Ramazan ayında hocası Hasan Akkuş’un uygun görmesi üzerine Ankara’ya, Vehbi Koç’un mukabelesini okumak üzere geldi.

Ankara'ya Gelişi ve Ankara'da Eğitim Hayatını Sürdürmesi

Hafız Rıza Çöllüoğlu 6 yaşında bir çocukken başladığı dini eğitimini, hayatı boyunca sürdürdü. Çamlıdere'de ve İstanbul'da aldığı bilgilerle yetinmedi. Kimilerine göre yeterli görülebilecek ilmi çalışmalarını Ankara'daki görevleri süresince de devam ettirdi. Diyanet İşleri Başkanlığı merkez kuruluşunun bilimsel üst kuruluşlarında görev alan büyük alimlerle yakınlıklar kurdu. Onlardan dini ilimlerde kaynak kitap olarak bilinen kitapları okudu. Çankaya Müftüsü Sadullah Efendi'den Fıkıh'tan MÜLTEKA, Akait'den EMALİ, Şehit Oral hocadan Molla Hüsrev'in USUL'Ü FIKH'ından MİRKAT'ı, Yozgat Müftüsü Hulusi Efendi'den Meani'den TELHİS dersleri aldı. Müşavere ve Dini Eserler İnceleme Kurulu Başkanı büyük alim olan Hasan Fehmi Başoğlu'ndan “**Şerh'i Akait**” dersi okudu. Aynı kurulun üyesi daha sonra Diyanet İşleri Başkanı olan Hasan Hüsnü Erdem'den İmam-ı Azam'ın “**Fıkıh'ı Ekber**” isimli meşhur eserini okudu. Mustafa RUNYUN hocadan “MANTIK” dersleri aldı.

Hafız Rıza Çöllüoğlu, uzun yıllar süren Ankara'daki görev hayatı süresince hem okudu, hem de okuttu. İsteyen din görevlilerine onların seviyelerine göre dersler verdi. O, Hz. Peygamberin “**Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz.**” Hadis-i şerifine uyan kişilerdendi. Dini ilimlerle uğraşmayı bir zevk haline getirmişti. Onun birinci uğraşısı dini ilimlerde derinleşmekti. İlim öğrenmeyi ikili ilişkilerin ötesine de taşıdı. Kendisi gibi Ankara vaizleri olan Abdullah İşler, Şevket Yardımedici, Kemal Yılmaz ve benzerleri ile kendi evlerinde dini ilimler okuma oturumları oluşturdular. Haftanın belli günlerinde saatler süren bu oturumlarda İslam dini ile ilgili güvenilir kaynak kitaplarını yıllarca okudular ve tartıştılar.

Hafız Rıza Çöllüoğlu, Ankara Yenimahalle İlçesi'ne bağlı Yuva Köylü, Ankara halkınca “YUVA HATİBİ” olarak bilinen ve mü'min, müttakî bir hoca olarak sevilen Mehmet Ali Bilgin hoca efendi ile de dostluk kurdu. Onun dini ilimlerdeki bilgisinden, dini konulardaki ittikasından yararlandı. Onunla ilgili şunları anlatıyor:

- Mehmet Ali Bilgin Hoca'yı en son hastalığından önce bizim Çavuşoğlu Camiinin yakınında gördüm. Hemen eve götürdüm. Hastaydı, neden omzuma alıp da merdiveni çıkarmadım diye hâlâ içim yanar. Hanım güzel çorba yaptı. Oğlum Hüseyin de çocuktuktu. Çok duasını aldı. Bu görüşmemizden sonra Hoca Efendi bir Berat Kandili gecesinde Yüce Allah'ın rahmetine kavuştu. Çok değerli bir insandı. Allah rahmetini esirgemesin.

Resmi Görevleri

Hafız Rıza Çöllüoğlu, dini hizmet mesleğindeki görevine kendi köyünde köy imam-hatibi olarak başlamıştı. İstanbul'a gidince bir taraftan eğitimini sür-

dürürken, bir taraftan da İstanbul Müftülüğü'nce açılan müezzinlik imtihanına girdi. İmtihanı birincilikle kazandı. Nuruosmaniye Camiinde görev istedi ve bu camide yaşı küçük olduğu için 6 ay vekil müezzinlik yaptı. Daha sonra 18.07.1946 tarihinde Beyazıt Camii asil müezzinliğine atandı. Bir ara bu görevinden ayrıldı ise de 14.05.1948 tarihinde aynı göreve ikinci kez tayin edildi. Bir süre sonra 29.08.1948 tarihinde Fatih Camii müezzini oldu. Bu camide hem görev yaptı, hem de caminin imamı Ömer Efendi ve Abdullah Kazancı hocadan "SARF-NAHİV ve FIKIH" dersleri okudu. 1949 yılı sonunda Ankara'ya geldi. 29.11.1949 tarihinde Kağncıoğlu Camii imam-hatipliğine atandı. 1950-1951 yıllarında vatani görevini yaptı.

02.11.1952-15.09.1954 tarihleri arasında Bahçelievler Camii imam-hatibi ve Kur'an kursu öğreticiliği yaptı. Vaizlik imtihanına girdi, bu imtihanda yüksek başarı gösterdi. O yıllarda Ankara'ya vaiz atamıyorlardı. Fakat Hafız Rıza Çöllüoğlu'nu imtihandaki üstün başarısından dolayı 30.01.1954 tarihinde Ankara vaizi olarak atadılar. Bir süre cami görevlisi kontrol memurluğu da yaptı. Resmi vaizlik görevi yanında özel kadro ile Ankara Yenimahalle Cavuşoğlu Camiinde imam-hatiplik görevi yapmaya başladı. Bu görevini de uzun yıllar sürdürdü. Hafız Rıza Çöllüoğlu vaaz ve dini irşat çalışmalarında başarılı olduğu kadar, imamet hizmetlerinde de üstün bir başarı sergiledi. İyi bir hafızdı. Sesi, Kur'an okuyuş üslubu ve Kur'an'ı Kerim'i kiraat usullerine göre okuma konusunda da üstün yeteneklere sahipti. Bu nedenle Ankara'nın sayılı Kur'an okuyucuları arasında sayılırdı.

Hafız Rıza Çöllüoğlu, vatani görevini Ankara'da yaptı. Onu seven ve takdir eden kumandanlarının da uygun görmesi ile dini hizmetlerine bu sürede de ara vermedi. Vatani görev dönemi çok rahat koşullar altında geçti.

Vaaz ve İrşat Hayatı

Hafız Rıza Çöllüoğlu'nun en belirgin özelliği, vaaz ve dini irşat hayatı ile ortaya çıktı. Dini ilimler alanında yeterli bilgi donanımı vardı. Bilgisini daha da genişletmek için azimli ve kararlı idi. Konuşmalarında halkın bilgi düzeyine inmeyi başarı ile uygulardı. Bu nedenle cemaati ile arasında samimi bir diyalog hasil olurdu. O bazen dini konuları çok sert bir üslupla vaaz kürsüsüne taşırdı. Fakat cemaatinin gönlü, onun sert sözleri ile yumuşardı. Cemaati arasında bazen Diyanet İşleri Başkanlığı merkez kuruluşunun büyük hocaları da bulunurdu. Onlar da Rıza Çöllüoğlu'nun vaazlarını beğeni ile izlerlerdi. Türkiye'de vaaz üslubunu kimi şöhretli vaizlerin vaazlarında siyasi yorumlara konu olabilecek ifadelerin yer aldığı yıllarda, vaiz Rıza Çöllüoğlu'nun vaazlarından entelektüel denen çevreler de çok rahatsız olmazdı. Halbuki o, dini konuları en sert üslupla ve yüksek sesle vaaz kürsüsüne getirmekten asla çekinmezdi.

Vaiz Rıza Çöllüoğlu, halkın isteği üzerine iki ramazan Ankara'nın Güdül İlçesinde de halka vaaz etti, mukabele okudu. Güdül halkının da sevgi ve saygısını kazandı.

Vaiz Rıza Çöllüoğlu, 1976 yılında resmi vaizlik görevini bıraktıktan sonra da vaaz ve irşat görevini uzun yıllar sürdürdü. O, vaaz ve irşat hayatını resmi ve maaşlı görevle sınırlı görmezdi. Çeşitli dini merasimlere ve özellikle cenaze merasimlerine, hacı uğurlamalarına, mevlit ve sünnet merasimlerine katılır, o ortamların imkanlarından yararlanarak vaaz ve irşat görevini yapardı. Bu tür merasimler vesilesi ile bir araya gelmiş topluluklar, onun konuşmalarını, dini konulardaki uyarılarını heyecanla ve zevkle izlerlerdi. Rıza Çöllüoğlu, özellikle ifade etmek gerekirse popüler bir halk hatibi, halk önderi idi. Asla köşesine çekilmiş insanlardan değildi. Çok yüksek bir aktivite ile halkın tam içinde ve ortasında idi.

Hafız Rıza Çöllüoğlu, meslek hayatının son yıllarında kendi ifadesi ile iki yıl kadar gezici vaizlik de yaptı. Bu görevle ülkemizin çeşitli illerini dolaştı. Gittiği yerlerde halka etkili konuşmalar yaptı.

Dini ve Milli Eğitim Hayatına Desteği

Hafız Rıza Çöllüoğlu, dini eğitime desteğini henüz 15-16 yaşlarında iken Çamlıdere'de hafız olduktan sonra, köyüne gelip köy bütçesinden ücretle köy imam-hatibi olarak göreve başladığı andan itibaren başlattı. Köyünde imam-hatiplik yaptığı sürece kendi köyü ile çevre köylerden gelip hafızlık yapmak isteyen öğrencilerine Kur'an'ı Kerim okutmaya ve hafızlığa çalışacak düzeyde Kur'an'ı Kerim'i okuma bilgisi olanları da hafızlık çalışması yaptırmaya başladı.

Hafız Mustafa Sabri Mülkoğlu Korkmazlar köyünde oluşan hafızlık eğitimi çevresini ve ilk hafızlık hocası Rıza Çöllüoğlu'nun bu eğitime katkısını şöyle anlatıyor;

- Bizim Korkmazlar Köyü, Ankara-İstanbul yolu üzerinde olduğu için, çevre köylerin merkezi konumunda idi. Çevre köylerden Ankara veya İstanbul'a bir iş için gidecek olanlar, Korkmazlar köyüne gelir veya kendi köyelerine dönecek olanlar, bizim Korkmazlar köyüne uğrayarak oradan kendi köyelerine dağılırlardı. Kış aylarında yollar kapanınca, çoğu zaman bizim köyün köy odasında misafir olurlardı. Zaman zaman köy odası dolar taşardı.

Bizim köy ve çevre köylerde hiç hafız yoktu. Bu yöreden ilk kez Rıza Çöllüoğlu Hoca Çamlıdere'ye gitti ve hafız olarak köyüne döndü. Köy imam-hatibi oldu, bizleri okutmaya başladı. Bizim köyümüz 30 haneli küçük bir köy olmasına rağmen, 5-6 hafız yetiştirdi. Gebeler köyünden, yayalar köyünden de pek çok arkadaşımız hafız olmuştur. Böylece bizim Korkmazlar köyü hafız yetiştirilmesinde de merkez konumu kazandı.

Ben şu kanaate iyice vardım ki, bir yerde bir şeyin değişmesi, o yerde her şeyin değişmesine ve gelişmesine yol açıyor. Rıza Çöllüoğlu hocamız hafız olarak köyüne geldi ve ondan sonra bizim köyde ve çevresinde hafızlık kök salmaya başladı.

Rıza Çöllüoğlu otoriter bir hoca idi. Öylesine bir uslupla ders anlatırdı ki, dağdaki çobanı getir, karşısına oturt, o çoban o dersi hemen anlar ve unutmaz. Rıza Hoca, derslerini karşısındakine anlatmak için onun seviyesine inmeyi çok iyi başarırdı. Ben hem onun ders vermesine, hem de Kur'an'ı Kerim okuyuşuna hayranım.

Hafız Rıza Çöllüoğlu, dini eğitime desteğini, daha sonraki yıllarda İstanbul'da öğrenci iken de sürdürdü. O yıllarda kendisi üst seviyede dersler okurken, öğrendiklerini kendisinden alt seviyedekilere öğretiyordu. Bu tür öğretim çalışmaları Ankara'daki görevleri süresince de devam etti.

Hafız Rıza Çöllüoğlu, eğitime desteğini kurumsal düzeye yükseltmek için yaptıklarını şöyle anlatıyor:

- 1954 yılında Ankara Vaizi olduktan sonra, Hafız Ali Güran ve Hafız Ali Osman Atakul ile bir hafızlık merasimi için Adapazarı'na gittik. Hafız Mehmet Eren, 40 kadar hafız yetiştirmişti. Onları gördük ve imrendik. Oradan İstanbul'a gittik, oradan Bursa'ya geçtik. Bursa'da arkadaşımız Hafız Harun ve İhsan'ın Kur'an kurslarında yatılı olarak çok iyi hafızlar yetiştirdiğini gördük. Bu çalışmaya da imrendik. Rahmetli Hafız Ali Güran'a; "Ali Efendi kardeşim, bizim başımız kel mi? Biz neden böyle bir çalışmayı Başkent Ankara'da gerçekleştiriyoruz?" dedim. Karar verdik, Ankara'ya döner dönmez, Ankara Kur'an kursu öğrencilerini koruma derneğini kurduk. Bu dernek, Ankara'da uzun yıllar Kur'an öğrenimine hizmet etti. Ankara İmam-hatip Okulunun koruma ve barınmaya muhtaç öğrencilerini barındırdı. Halen de bu dernek Etimesgut İlçesi'nde başka bir ad altında çalışmalarını sürdürmektedir.

Hafız Rıza Çöllüoğlu'nun dini ve milli eğitime hizmet ve desteği, öncülüğünde Muradiye Eğitim ve Kültür Vakfı'nın kurulması ile büyük bir hız kazandı. Bu vakfın kurumsal şemsiyesi altında yatılı-gündüzlü Kur'an kursları faaliyete geçirildi. Ortaokul ve lise seviyesinde özel okullar açıldı. Gerek Kur'an kurslarının ve gerekse özel okulların bina, araç-gereç, öğrencilerin yeme-içme, barınma, beslenme gibi tüm maddi ihtiyaçlarının karşılanması Rıza Çöllüoğlu Hocanın omuzlarına bindi. O Müslüman halk ve özellikle hayırsever Kızılcahamam ve Çamlıdere'li hemşehriler üzerindeki manevi otoritesi ile bu ağır yükün altından kalkmayı başardı. Bu yükü yıllarca omuzlarında taşıdı. Hala da taşımaya devam ediyor.

Rıza Çöllüoğlu, Muradiye Kültür ve Eğitim Vakfı'nı kurduktan sonra eğitimin toplum yaşamındaki yerini bir başka şekilde kavradı. Bu işin önemine bütün varlığı ile inandı. Tüm gücünü kullanarak bu çalışmalara kendini adadı. Bu çalışmalarda onun lokomotif görevi üstlenmesinde dini hayatın fert ve toplum yaşamı için lüzumuna samimiyetle inanmış olmasının ve kendisini dinamik hayatın içinde hissetmesinin ve aktif kişiliğinin önemli rolü oldu. Elbette köşesine çekilmeyi, halktan ve hayattan kopuk bir hayat sürdürmeyi yeğlemiş olsaydı, bu türden kaldırılması zor yüklerin altına girmeyi düşünemezdi. Yüce Allah, onun bu tür emeklerini lütfuyla karşılasın.

Tasavvufi ve Manevi Hayatı

Hafız Rıza Çöllüoğlu çok çeşitli özellikleri olan bir kişiliktir. O, her şeyden önce iyi bir hafız, Kur'an'ı Kerim'in tamamını ezberinde bulunduran, iyi bir Kur'an okuyucusudur. İyi bir vaizdir. Bu yönleri ile Ankara ve çevresinde, hatta Türkiye genelinde tanınmıştır. O aynı zamanda zengin bir tasavvufi deneyime ve manevi kişiliğe sahiptir.

Hafız Rıza Çöllüoğlu'nun tasavvufta önderi ve üstadı Mahmut Sami Ramazanoğlu Hazretleri'dir. Hafız Rıza Çöllüoğlu, üstadı Mahmut Sami Ramazanoğlu'na bağlanışını anlatırken, Onun kendisi hakkında bir takım tasarruflarına şahit olmaktadır. O bunları şöyle anlatıyor:

- Ben Mahmut Sami Ramazanoğlu'na intisap ettiğimde, üstadın Ankara'da az sayıda mensubu vardı. Benim intisabımdan sonra bana olan güven nedeniyle istek çoğaldı. Ben emekli olduktan sonra Sami Efendi Hazretlerine gittim. Görüşme sırasında bana: “Rıza Efendi evladım, hafızları başına tac et, hafız her zaman başköşeye oturt. Zamanımızda vaaz etmek çok zordur. Hakkı söylersin, başına gelmedik kalmaz, söylememek de olmaz. Yumuşatarak söyle ve 45 dakikadan fazla konuşma. İnsanın alma gücü bu kadardır.” buyurarak mesleğimde yumuşak sözlü davranmanın gerekli olduğunu anlatmak istemişlerdir.

Hafız Rıza Çöllüoğlu'nun tasavvufi ve manevi hayatı bilgiye dayanır, duygusal değildir. Onun tasavvufi ve manevi hayatı, bilimi, aklı ve hayat gerçeklerini reddetmez. Dini bilimlerde yeterli olmayan kişilerin “ŞEYH” adı ile ortaya çıkıp, çevrelerinde bir takım cahil adamları toplamasını uygun görmez. Onun tasavvuf anlayışı, Kur'an'ı Kerim'e ve Peygamberimizin sünnetine uygun bir tasavvuf anlayışıdır. Bu konuda şunları söylüyor:

- Tasavvufu kitap ve sünnetin dışına çıkarırsan ölüncüye kadar bulamazsın. Tasavvuf 50 metrelik bir yolun tam ortasından yürümek gibidir. Bu gün “tasavvuf yaşıyorum” diyenlerin çoğu uçurumlarda geziyor. Tasavvuf, ki-

tap ve sünnetin ortasında olmaktır. Tasavvuf dinin koyduğu kuralları eksiksiz yaşamaktır. Günümüzde bir takım tasavvufî akımlar, dini kurallara uygun düşmeyen karmakarışık işler yapıyorlar. Halbuki tasavvuf hal bilgisidir. Sözden daha çok hali ortaya çıkarmaktır. Eğer Sami Efendi Hazretleri olmasaydı ben tasavvufun karşısında olurdum. Okuduklarımla yetinseydim “aman sende” derdim.

Hafız Rıza Çöllüoğlu mutaassıp değildir. Düşünceleri bilimsel gerçeklere ve aklın gösterdiklerine de açıktır. Dinin fert ve toplum hayatının tam içinde ve ortasında olması gerektiğine inanmaktadır. Onun bu konudaki görüşlerini ünlü Mısırlı din bilgini ABDUH ile ilgi sözlerinde bulmak mümkündür. ABDUH, İslam dünyasının çoğu bilimsel çevrelerinde “**reformcu**” ve hatta din dışı düşüncelerin sahibi olarak tanıtılır. Rıza Çöllüoğlu aynı görüşte değildir. Rıza Çöllüoğlu'nun akademik bir resmi kariyeri yoktur, ilkokulu dahi dışarıdan sınavla bitirmiştir. Fakat gördüğü özel eğitimler itibariyle müderris ve profesör bilimsel niteliklerini çoktan kazanmıştır. O bu dini bilgileri ile Muhammet Abduh'u değerlendirmekte ve şöyle demektedir:

- Osmanlı Şeyhülislamı Mustafa Sabri; “Muhammed Abduh'un ibadetine dokunmayın, inancında dikkatli olun” demiş. Ama ben her şeye rağmen Abduh'u severim. Abduh şöyle diyor; “Ben İslam dünyasındaki hastalığın cerahatini temizledim. Gazlı bez alıp yarayı saracağım zaman bazı İslam bilginleri çıkarıp kirli sarıklarını sardılar ve yarayı kangrene çevirdiler. Yasaklardan İslam'ı yaşanır hale getirmemiz lazım. Eğer İslam'ı toplum yaşamımızdan çıkarmak için uğraşırsanız, bohçalar içinde size geri verirler.”

Ben Abduh'un hayatı ile ilgili bir filmi Kuveyt'te izledim. Çok güzel çekmişler. O düşünceleri nedeniyle hapislerde yatmış, İslam'ın başarısı için ne sıkıntılar çekmiş.

Hafız Rıza Çöllüoğlu tasavvufu ilgili görüşlerini şöyle özetliyor:

- İslam iki yönden yara almıştır. Birincisi yanlış anlaşılan tasavvufun kapıyı aralayıp İslam'ın içine girmesi. Kapıyı aralayan girmiş. Dini hayatı sadece ruhi ve manevi alana hapsetmişler. Maddesi olmayanın manası olur mu? Mana hayatın içi ise madde de hayatın dışıdır. Cevizin dışını yok sayarsan, içini yiyemezsin. İkincisi de mevzu hadislerdir.

Üstad Said'i Nursi İle Görüşmesi

Üstad Bediüzzaman Said'i Nursi Hazretleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun son zamanlarında yetişen büyük bilginlerdendir. Kendisinin etkileri cumhuriyet tarihi boyunca da Türkiye'de sürüp gitmiştir. Halen ülkemizde dindar ve muha-

fazakar çevrelerde etkisini ve saygınlığını güçlü bir şekilde sürdürmektedir. “NUR KÜLLİYATI” olan ünlü eserleri günümüzde de canlılığını korumaktadır.

Hafız Rıza Çöllüoğlu, Üstad Bediüzzaman Said Nursi ile görüşmesini ve Nur hareketinin Türk toplumu üzerindeki etkilerini şöyle anlatıyor:

- *Yuva hatibi Mehmet Ali Bilgin Hocaefendi ile birlikte Üstad Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerini Emirdağ'da ziyaret ettik. Odasında yatmak için bir ranzası vardı. Ege tahtasından bir masa, üstünde bir Kur'an'ı Kerim bulunuyordu. Karşısında da bir portakal sandığı vardı. Kim gelirse oraya oturacaktı. Odada bir ibrik, bir de leğeni vardı.*

Ben bir rüya görmüştüm. Peygamberimiz yüksekçe bir yerde oturuyordu. Bediüzzaman önde, onun arkasında Yuva hatibi Mehmet Ali Bilgin Hoca boyunları bükük ayakta duruyorlardı. Ben halimi Peygamberimize arz etmekte iken, Sevgili Peygamberimiz bana Bediüzzaman'ı işaret ederek “Benim yeryüzünde vekilim budur, ona müracaat et.” dedi. Bu sözleri ile Üstad Bediüzzaman'ı işaret ediyordu. Ben bu rüyamı anlatınca Üstad Bediüzzaman çok heyecanlandı. Ayağa kalktı, ağladı ve “Ben o değilim, Risale’i Nur’un manevi şahsiyetidir.” dedi. Beni kucakladı, alnımdan öptü ve “seni kardeşliğe kabul ediyorum” dedi.

Said’i Nursi’yi çok severim. Fakat hizmet edemedim. Çok kitaplarımı okudum ve dini hizmet mesleğinde onun kitaplarından çok yararlandım. Bir gün rüyamda berrak bir suyu akar gördüm. “Bu su nereye gidiyor?” dedim. “Bediüzzaman’a gidiyor” dediler. Bediüzzaman büyük insandı. Saygıdeğer bir insandı. O her zaman bir ışıktır. Alabilirsen bir şeyler al.

Evliliği ve Çocukları

Hafız Rıza Çöllüoğlu, Fatih Camii müezzini iken mahallenin genç kızlarından, Fatih Camii cemaatinden Halil Efendi'nin kızı Nihal Hanımla 29.04.1949 tarihinde evlendi. Nihal Hanımla uzun ve mutlu bir ömür yaşadılar. Nihal Hanım 2007 yılında vefat etti.

Bu evlilikten Hüseyin, Saim, Mustafa, Sami isimli oğulları ile Zehra isimli kızları dünyaya geldi. Çocukları halen hayattadır. 1950 yılında doğan Zekai isimli oğulları çocukken vefat etti. 2008 yılında ikinci evliliğini yaptı. Allah her ikisini de mutlu etsin.

Emekliliği

Hafız Rıza Çöllüoğlu 6.7.1976 tarihinde Ankara Merkez Vaizi iken emekli oldu. Zamanın Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Tayyar Altıkulaç, onun emekliliğini onaylamak istemedi. Uzunca bir süre emeklilik talebini bekletti. Rıza Çöl-

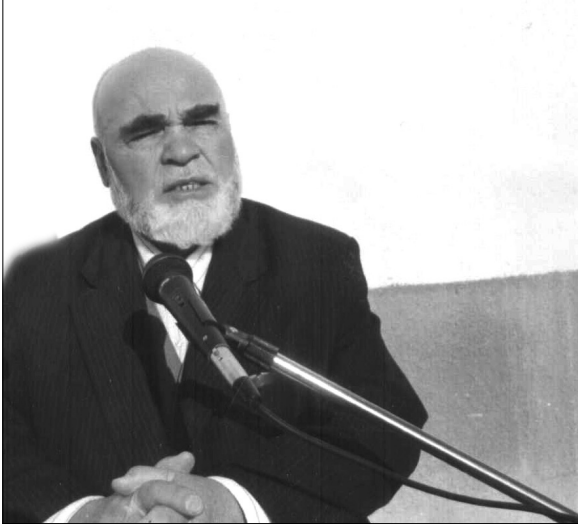
lloğlu , Tayyar Altıkulaç'ı Fatih Camii müezzinliğinden beri tanıyordu. Makamına çıktı, emekliliğinin onaylanmasında ısrar etti. **“Ben 28 sene devletten maaş olarak hizmet ettim. 28 sene de maaşsız, herhangi bir ücret almadan dini hizmette bulunmak istiyorum?”** dedi. Bunun üzerine Tayyar Altıkulaç, Rıza Çöllüoğlu'nun emeklilik isteğini kabul etti. Kendi ifadesine göre emekli olduktan sonra 30 yılı aşkın hizmet yaptı. Halen hizmetlerini sürdürmeye devam etmektedir. Yüce Allah ömrünü uzun etsin, dini hizmetlere devamını sağlasın. Amin.

Kardeşi Hafız Kamil Çöllüoğlu, ağabeyi Rıza Çöllüoğlu'nu şöyle değerlendiriyor:

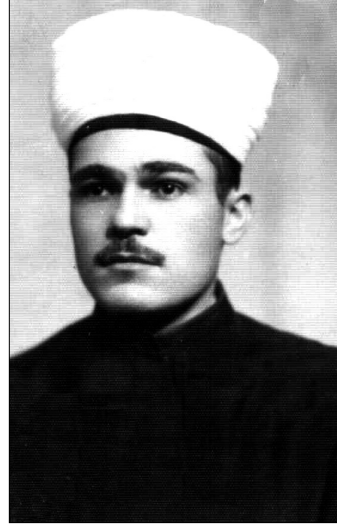
- Ağabeyim Rıza Çöllüoğlu, Çamlidere'de hıfzını tamamlayıp, köyümüze döndüğü zaman, 15-16 yaşlarında bir gençti. Bende 10-11 yaşlarındaydım. Benim yaşındaki çocukları **“çocuğun odada ne iş var?”** diyerek köyde odaya sokmazlardı. Ama, Rıza Hoca'yı odanın baş köşesine oturturlardı. Çok güzel sesi vardı. 15-16 yaşlarında olmasına rağmen, 40 yaşındaki adamlarla arkadaşlık yapardı ve onlardan bilgilerini almaya çalışırdı. Rıza Çöllüoğlu Hoca, bir Cuma vaazı için 3 gün sabahlara kadar odaya kapanır, çalışırdı. Kendisi, bütün hayatı boyunca hem okumuş ve hem de okutmuştur. Hiçbir zaman dinleyici olmamıştır. Yenimahalle Çavuşoğlu Camii'nde özel imamdı. Orada 1976 senesine kadar 20 yıl imamlık yaptı. O yıllar boyunca cami bodrumuna girer, yüzünü duvara döner, hafızlığını sağlamlamak için çalışırdı. Yıllarca mukabele okudu. 1977 yılından sonra her yıl Mekke'ye gitti. Her gün bir hatim yaparak hafızlığını kuvvetlendirdi. Rıza Çöllüoğlu'nun ünü Türkiye içindeki ve dışındaki Müslümanlar arasında yaygındır. Türkiye Müslümanları onu bir dini hizmet mesleği adamı olarak otorite kabul etmişler ve saygı duymuşlardır. Rıza Çöllüoğlu'nun başarısında rahmetli eşi Nihal Hanımın büyük katkısı olmuştur. Onun desteği ve yardımı olmasaydı, bu günkü başarısına ulaşamazdı. Bir süre önce eşi Nihal Hanımın vefatı, onun hayli sıkıntılı günler yaşamasına neden oldu.

Kemal Güran, Rıza Çöllüoğlu ile Mülakat Yaparken

Hafız Rıza Çöllüoğlu
Bir Dini Toplantıda Konuşurken.

Hafız Rıza Çöllüoğlu
Gençlik Yıllarında